

ZASTUPLJENOST MALIGNIH BOLESTI KOD STANOVNIKA U SRPSKIM SREDINAMA NA KOSOVU I METOHIJI

PREVALENCE OF MALIGNANT DISEASES AMONG RESIDENTS OF SERBIAN COMMUNITIES IN KOSOVO AND METOHIJA

Sladana Đurić, Sara Miletić

1 Medicinski fakultet u Prištini sa privremenim sedištem u Kosovskoj Mitrovici

SAŽETAK

Uvod: Obzirom na specifičnosti u pogledu etiologije, rasprostranjenosti kao i mera koje se sprovode u cilju njihovog sprečavanja i lečenja, maligne bolesti predstavljaju jedan od najtežih socijalnomedicinskih problema zajednice i zdravstvene službe. Njihov tretman kao i posledice lečenja, često dovode do pogoršanja kvaliteta života, promena u emotivnom i socijalnom funkcionisanju obolelih, uzrokujući izmene u svakodnevnoj porodičnoj rutini i promene u svim aspektima porodičnog života.

Cilj rada: Osnovni cilj rada je da se sagleda socijalno-medicinski značaj, analizira struktura obolevanja i umiranja od malignih bolesti u srpskim sredinama Kosova i Metohije.

Materijal i metode: Sprovedena je retrospektivna analiza oboljevanja i umiranja od malignih tumora u srpskim sredinama Kosova i Metohije u 2023. godini. Kao izvor podataka korišćena je medicinska dokumentacija Epidemiološke službe nadležnog Zavoda za javno zdravlje u Kosovskoj Mitrovici.

Rezultati: Među obolelima od malignih bolesti koji su, tokom 2023. godine, otkriveni u srpskim sredinama Kosova i Metohije u većem procentu bili su zastupljeni pacijenti muškog pola. Najveći deo novoobolelih živio je na teritoriji opštine severna Kosovska Mitrovica i u trenutku postavljanja dijagnoze imao je od 51 do 60 godina. U periodu istraživanja od posledica malignih bolesti u srpskim sredinama Kosova i Metohije umrlo je 22 ljudi. Od ukupnog broja umrlih, najveći deo činili su muškarci i oboleli koji su živeli u enklavama na području centralnog Kosova i Metohije.

Zaključak: Rezultati istraživanja ukazuju da postoji naglašena potreba za sprovođenjem preventivnih mera i aktivnosti kao i potreba za mobilizacijom svih struktura u zajednici a u cilju promocije zdravlja i prevencije nastanka malignih bolesti. Primena promotivno-edukativne aktivnosti usmerene ka informisanju stanovništva o prepoznavanju ranih simptoma i znakova malignih bolesti predstavlja osnovu strategije u kontroli ovih oboljenja.

KLjučne reči: Maligne bolesti, socijalno-medicinski značaj, novooboleli, umrli.

ABSTRACT

Introduction: Given the specifics in terms of etiology, prevalence and measures that are implemented in order to prevent and treat them, malignant diseases represent one of the greatest problems for community and health service. Their treatment, as well as the consequences of treatment, often lead to deterioration in the quality of life, changes in the emotional and social functioning of the patients, causing changes in the daily family routine and changes in all aspects of family life.

Aim of the study: The primary aim of the study is to examine the socio-medical significance, analyze the structure of illness and death caused by malignant diseases in the Serbian communities in Kosovo and Metohija.

Material and methods: A retrospective analysis of incidence and mortality from malignant tumors was conducted in Serbian communities in Kosovo and Metohija in the year 2023. Medical documentation from the Epidemiology Service of the responsible Public Health Institute in Kosovska Mitrovica was used as the data source.

Results: Among the ill suffering from malignant diseases, during 2023., which were discovered in the Serbian communities of Kosovo and Metohija the majority were male patients. The majority of newly diagnosed individuals resided in the municipality of North Kosovska Mitrovica and were between the ages of 51 and 60 at the time of diagnosis. In the study period, 22 people died as a result of malignant diseases. Among the total number of deaths, males and patients living in enclaves in the central Kosovo and Metohija region constituted the majority.

Conclusion: The results of the research indicate that there is an emphasized need for the implementation of preventive measures and activities, as well as the need for the mobilization of all structures in the community in order to promote health and prevent the occurrence of malignant diseases. The application of promotional and educational activities aimed at informing the population about the recognition of early symptoms and signs of malignant diseases is the basis of the strategy in the control of these diseases.

Keywords: Malignant diseases, socio-medical significance, newly diagnosed, deceased.